

Mijn 'Ewe Botero' dames

Door veel verzamelaars van Afrikaanse kunst worden de tweelingbeeldjes van de Ewe niet echt serieus genomen. De beeldjes worden gezien als te simpel en zij missen het juiste patina.

De voorkeur gaat uit naar de Ere Ibedji van de Yoruba. Toch vind ik de wat oudere Ewe of Venavi beeldjes in hun eenvoud zeker wel wat hebben en in de loop der tijd heb ik een kleine verzameling aangelegd.

Het mooiste duo daarin zijn de dames die op de achterkant van dit nummer prijken. Toen ik ze voor het eerst zag, moest ik gelijk denken aan de volumineuze vrouwen die vaak de hoofdrol spelen bij de schilderijen en beelden van de Colombiaanse kunstenaar Fernando Botero. Er is toch zeker een duidelijke overeenkomst. Evenals de beelden van Botero hebben de vrouwen een dromerige sensualiteit. De dames hebben volume, maar zijn niet grof. In een interview zei Botero: 'Mijn personages zijn niet zwaar, de handen en voeten zijn klein, dat geeft lichtheid aan de figuren.'

De snijder van deze Ewe-tweeling is daarin ook goed geslaagd. Net als Botero schept hij volwassen mensen met een geïdealiseerde vorm. Het trieste verschil is echter wel dat de Ewe dames er zijn in de plaats van een overleden tweeling.

Togo, het vroegere Togoland waar veel Ewe wonen, was tussen 1884 en 1914 een

Fernando Botero:
Naked Lady 2009
(Mölnal Sweden)
Foto Wikipedia,
Mattias Blomgren

kolonie van Duitsland. Dat is waarschijnlijk de reden dat er veel oudere Venavi in Duitsland te vinden zijn. Mijn dames komen uit de collectie van Galerie Simonis in Düsseldorf.

In tegenstelling tot de Ibeji worden de Ewe beeldjes niet ingewreven met olie, cacaoboter of roodhoutpoeder. Ook

dragen zij nooit koperen armbanden of kaurischelpen. De Ibedji worden in opdracht van de ouders door een beroepsnijder of een waarzegger gesneden. De Ewe kopen hun beeldjes bij een handelaar, die er altijd enkele in voorraad heeft.

Over de Ewe, hun taal en hun tradities is behoorlijk wat geschreven. Over de popjes nog niet zoveel. Voor zover ik weet, is er slechts een monografie over de poppen verschenen, gepubliceerd door de eerdergenoemde Simonis. Er zijn verschillende stijlkenmerken bij de poppen aan te wijzen. Richting Nigeria en dus richting de Yoruba staan de popjes op een voetstukje en hebben zij Ibedji kenmerken. Richting Ghana krijgen de beeldjes meer kenmerken van de Akan en Baule. Dit geldt voor de afgebeelde dames: hun zwarte 'laarsjes' doen denken aan de colonbeelden bij de Baule. Het zijn mooie authentieke beeldjes, die meer aandacht verdienen.
vandenendaad@gmail.com

Literatuur

- Cameron, E. L. (1996). *Isn't s/he a doll? Play and ritual in African sculpture*. Los Angeles: UCLA Fowler Museum of Cultural History
- Leyendekker, M. (1991). Gesprek met de Colombiaanse kunstenaar Fernando Botero; *Mijn mensen mogen niet lachen*. In NRC 9-8-91
- Simonis, H. (2008). *EWE twin figures*. Köln: Verlag der Buchhandlung Walther König.

